

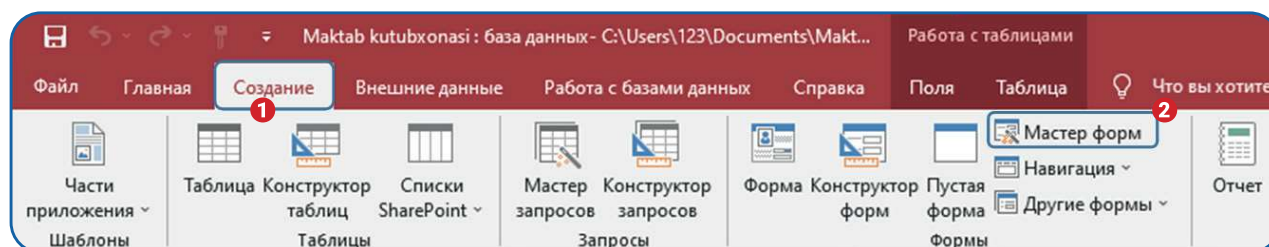
6-dars. MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

Formalar ma'lumotlar bazasiga ma'lumot kiritish va uni tahrir qilish uchun xizmat qiladi. Ma'lumotlar bazasidagi har bir jadval uchun alohida forma yaratiladi. "Maktab kutubxonasi" bazasidagi har bir jadvalga forma yaratish foydalanuvchilarga ma'lumotlar bazasi bilan ishlashni osonlashtiradi. Formani ajoyib ko'rinishga keltirish uchun unga tugmachacha, rasm qo'yishingiz va fon rangini o'zgartirishingiz mumkin.

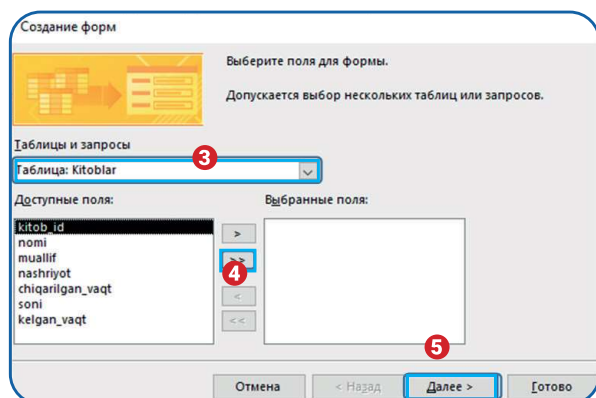
AMALIY FAOLIYAT

Forma yaratish

1. Microsoft Access dasturida ma'lumotlar bazasi ishga tushiriladi (Forma yaratish uchun bazada jadval bo'lishi lozim).
2. "Создание" panelidan **(1)** "Мастер форм" uskunasi **(2)** tanlanadi.

3. Ochiluvchi ro'yxatdan kerakli "Kitoblar" jadvali tanlanadi **(3)**.
4. Juft ko'rsatkich >> belgisi bosiladi **(4)**. Natijada, barcha maydonlar o'ng tarafga o'tkaziladi.
5. "Далее" tugmachasi **(5)** bosiladi;

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

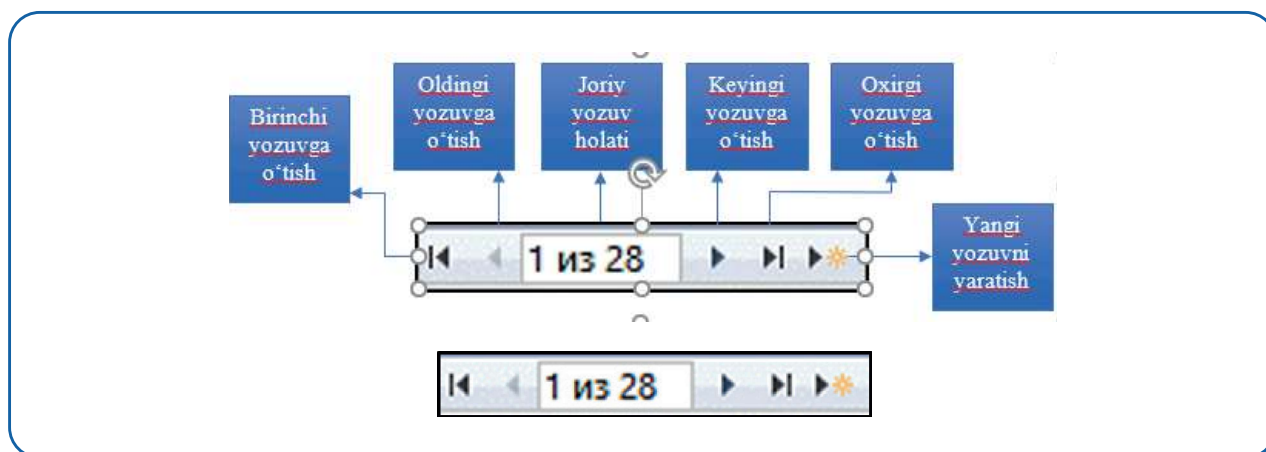
6. Formada barcha maydonlar bitta ustunda turishi uchun “в один столбец” bandi oldidagi aylana belgilanadi **(6)** va “Далее” tugmachasi **(7)** bosiladi.

7. Yangi oynaga forma uchun qulay nom beriladi **(8)** va “Готово” tugmachasi **(9)** bosiladi.

8. Forma yaratildi. Formada ma'lumot kiritish maydoni **(10)**, navigatsiya tugmachalari **(11)** va qidiruv joyi **(12)** mavjud.

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

Navigatsiya tugmachalari forma orqali jadvaldagi yozuvlarni harakatlantirishi yoki yangi yozuv qo'shishi mumkin.

Navigatsiya tugmachalari orasidan "Yangi yozuvni qo'shish" tugmachasi tanlanadi va "Kitoblar" jadvaliga yangi ma'lumotlar kiritiladi.

FORMA DIZAYNI BILAN ISHLASH

- Access dasturida forma dizaynini shakllantirishda tugmachalar, rasmlar va ranglardan foydalanish mumkin.

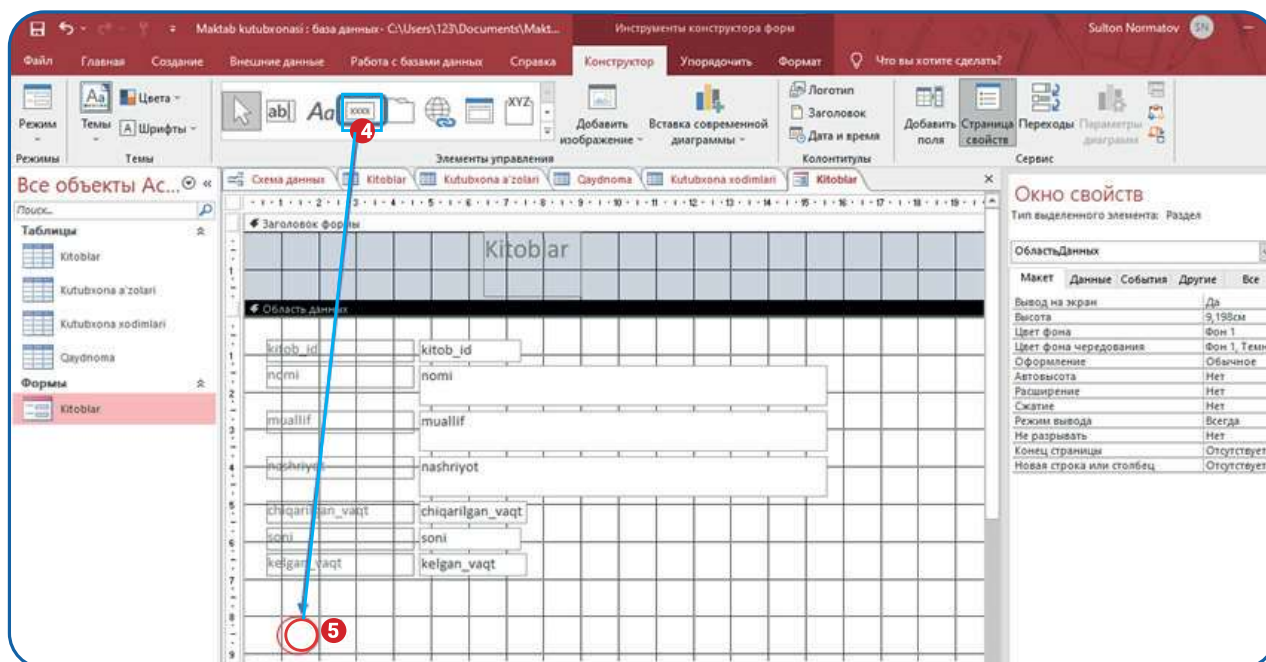
Tugmachalar yaratish

- 1) formaga tugmacha o'rnatish uchun "Мастер форм" uskunasi yordamida forma yaratilgan bo'lishi lozim;
- 2) "Главная" panelidan **(1)** "Режим" uskunasi **(2)** tanlanadi;
- 3) ochiladigan ro'yxatdan "Конструктор" buyrug'i **(3)** tanlanadi;

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

- 4) "Конструктор" panelidagi elementlar orasidan tugmacha elementi **(4)** tanlanadi;
- 5) kursorni formaning pastki qismiga olib kelib, sichqonchanning chap tugmachasi bosilgan holda tugmacha yaratiladi **(5)**;

- 6) yangi tugmacha vazifasi belgilanishi lozim. Buning uchun "Категории" bo'limidan "Переход по записям" buyrug'i tanlanadi **(6)**;

- 7) "Действия" bo'limidan "Предыдущая запись" buyrug'i tanlanadi **(7)**;

- 8) "Готово" tugmachasi bosiladi **(8)**;

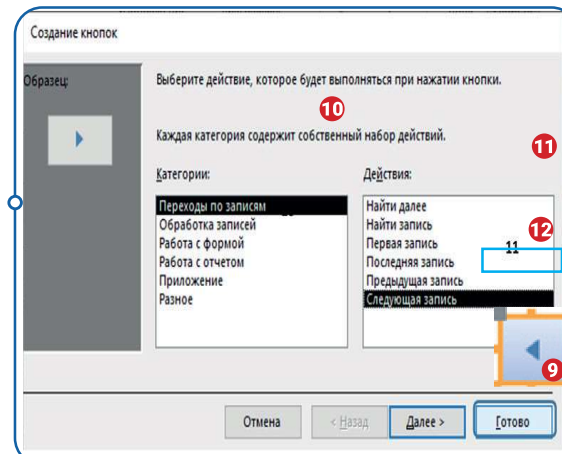
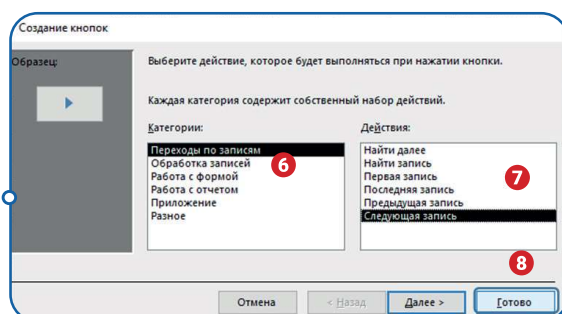
- 9) yaratilgan tugmacha **(9)** formaga joriy yozuvdan oldingi yozuvni chaqiradi;

- 10) "Конструктор" panelidan yangi tugmacha tanlanadi;

- 11) yangi tugmacha oldingi tugmacha yoniga o'rnatiladi. "Категории" bo'limidan "Переход по записям" buyrug'i tanlanadi **(10)**;

- 12) "Действия" bo'limidan "Следующая запись" buyrug'i tanlanadi **(11)**;

- 13) "Готово" tugmachasi bosiladi **(12)**;

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

14) yaratilgan tugmacha formaga joriy yozuvdan keyingi yozuvni chaqiradi **(13)**;

15) "Конструктор" panelidan yangi tugmacha tanlanadi;

16) yangi tugmacha oldingi tugmacha yoniga o'rnatiladi. "Категории" bo'limdan "Обработка записей" buyrug'i tanlanadi **(14)**;

17) "Действия" bo'limidan "Добавит запись" buyrug'i tanlanadi **(15)**;

18) "Готово" tugmachasi ustiga bosiladi **(16)**;

19) yaratilgan tugmacha formani bo'shatadi **(17)**;

20) "Конструктор" panelidan yangi tugmacha tanlanadi;

21) yangi tugmacha oldingi tugmacha yoniga o'rnatiladi. "Категории" bo'limdan "Обработка записей" buyrug'i tanlanadi **(14)**;

22) "Действия" bo'limidan "Сохранить запись" buyrug'i tanlanadi **(18)**;

23) "Готово" tugmachasi bosiladi **(16)**;

24) yaratilgan tugmacha formadagi ma'lumotni jadvalga saqlaydi **(19)**;

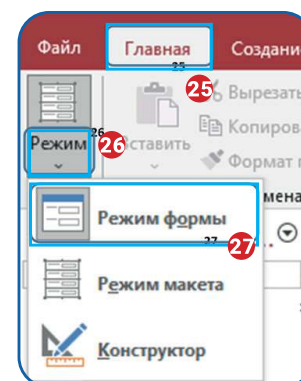
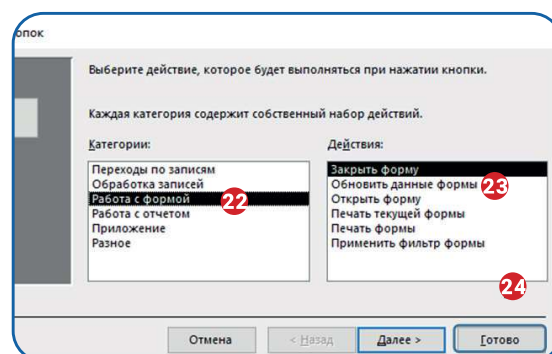
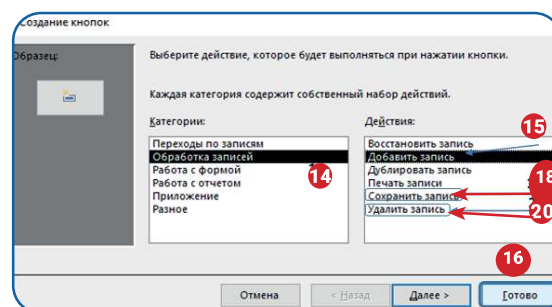
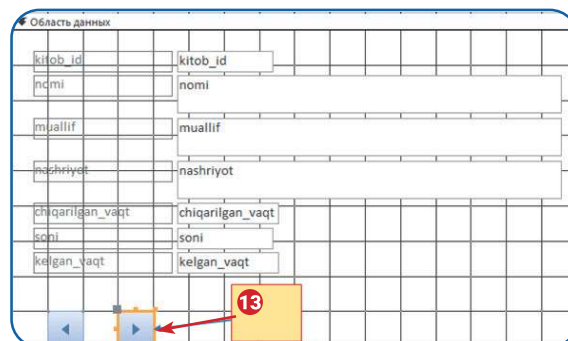
25) "Конструктор" panelidan yangi tugmacha tanlanadi;

26) yangi tugmacha oldingi tugmacha yoniga o'rnatiladi. "Категории" bo'limdan "Обработка записей" buyrug'i tanlanadi **(14)**;

27) "Действия" bo'limidan "Удалить запись" buyrug'i tanlanadi **(20)**;

28) "Готово" tugmachasi bosiladi **(16)**;

29) yaratilgan tugmacha formadagi ma'lumotni jadvaldan o'chiradi **(21)**;

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

- 30) “Конструктор” panelidan yangi tugmacha tanlanadi;
- 31) yangi tugmacha oldingi tugmacha yoniga o'rnatiladi. “Категории” bo'limdan “Работа с формой” buyrug'i tanlanadi **(22)**;
- 32) “Действия” bo'limidan “Закрыть форму” buyrug'i tanlanadi **(23)**;
- 33) “Готово” tugmachasi bosiladi **(24)**;
- 34) formani sinash uchun “Главная” panelidan **(25)** “Режим” uskunasi **(26)** tanlanadi;
- 35) ochiladigan ro'yxatdan “Режим формы” buyrug'i **(27)** tanlanadi.

The screenshot shows a web form titled "Kitoblar" (Books). It contains the following fields and values:

Field Name	Value
kitob_id	21
nomi	Navoiy
muallif	Oybek
nashriyot	G'ofur G'ulom
chiqarilgan_vaqtl	25.10.2019
soni	8
kelgan_vaqtl	30.11.2019

At the bottom of the form, there are six navigation buttons: a left arrow, a right arrow, a save icon, a delete icon, a refresh icon, and a back icon.

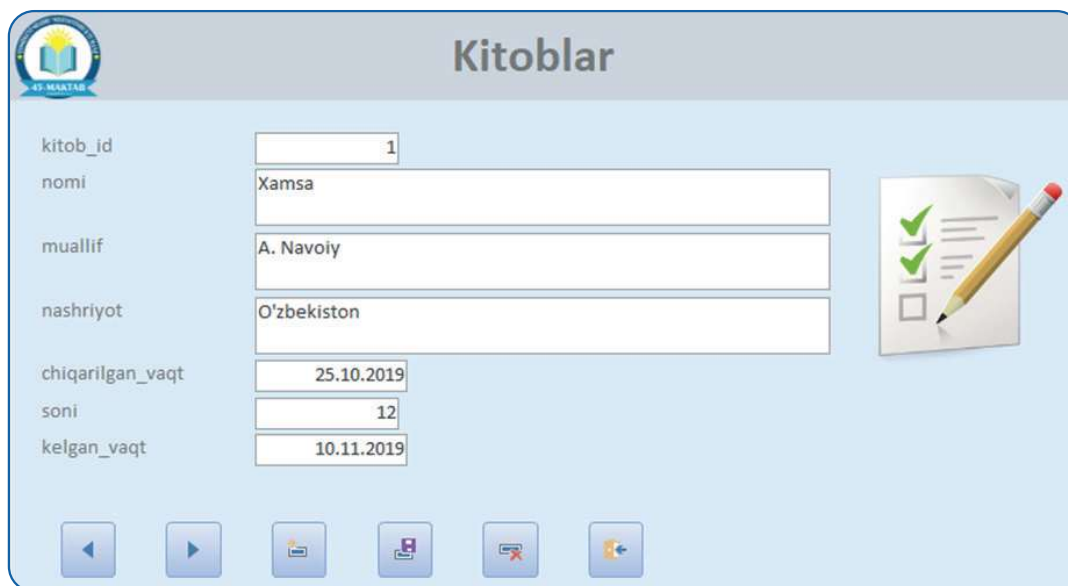
TAKRORLASH UCHUN SAVOL VA TOPSHIRIQLAR

1. Formalar ma'lumotlar bazasida qanday vazifa bajaradi?
2. Formalarni yaratish jadvallar bilan ishlashda qanday qulayliklarni taqdim etadi?
3. Navigatsiya tugmachalarining vazifalarini tushuntiring.
4. Nima uchun formaga qo'shimcha tugmachalar yaratish lozimligini tushuntiring?

MA'LUMOTLAR BAZASIDA FORMA YARATISH

UYGA VAZIFA

1. Yaratilgan formani quyidagi ko'rinishga keltirish uchun unga rasm va fon rangini o'rnatishni Internet materiallaridan o'rganing:

Kitoblar

kitob_id	<input type="text" value="1"/>
nomi	<input type="text" value="Xamsa"/>
muallif	<input type="text" value="A. Navoiy"/>
nashriyot	<input type="text" value="O'zbekiston"/>
chiqarilgan_vaq	<input type="text" value="25.10.2019"/>
soni	<input type="text" value="12"/>
kelgan_vaq	<input type="text" value="10.11.2019"/>

Navigation icons: back, forward, search, print, delete, refresh.

2. Daftaringizga formaning afzalliklarini yozing.

3. Maktab kutubxonasi bazasida mavjud boshqa jadvallarga ham forma yarating.